

AZ UNITÁRIUS IFJÚSÁG LELKI MEGÚJULÁSA

Öröm számomra ez a mostani — sokszor elképzelt, de soha meg nem valósulhatott — ifjúsági konferencia. Hiszem, hogy olyan lépést teszünk ezekben a napokban, amely a jövő küszöbére lép, és kopogtat azon az ajtón, amely kötődésünk, megmaradásunk, hozzáállásunk és ha kell áldozatunk holnapjába nyílik.

Hozzánk szól a költő üzenete: „Kelj fel rab ágyad kőpárnáiról, / Beteg, megzsibbadt gondolat, / Kiálts fel érzés, mely nyögél, / elfojtott vérző szív alatt“ (Berzsenyi).

Beteg és megzsibbadt gondolatainknak, nyögő és elfojtott érzéseinknek már hangot adtak az 1989-es decemberi fordulat után nagyon sokan. Én nem a sopánkodás, a „késői siratás“ érzéseivel szeretnék szólni hozzátok, nem akarom a mába belesírni, kényszeríteni a múlt veszteségeit, mulasztásait, azt, hogy „hogyan is lehetett volna“ — amelyet már megunásig feszegetnek egyes újságok, hanem sokkal inkább veletek együtt a *ma* nehézségei között is optimista, derülátó szeretnék lenni, mint amely jellegzetessége az unitárius lelkiségnek. Amikor az unitárius lelkiségről szót ejtettem, egyben az előadás irányvonalának témáját is kijelöltem.

Jézusnak nagyon sok időszerű üzenete van, de ezek közül ma különösen kiemelkedik az, amelyet Nikodémusnak mondott: „Bizony, bizony mondom néktek: ha valaki újonnan nem születik, nem láthatja az Isten országát“ (Jn 3,3). S az újjászületés tartalmáról, mikéntiségéről és céljáról tudakozódó Nikodémusnak újra leszögezi: „Szükség néktek újonnan születnetek“ (Jn 3,7; vö. Jn 3,1—7).

Szükség van az unitárius ifjúságnak is az újjászületésre, a lelki megújulásra, azért hogy a mában benne legyen a múlt öröksége és a jövő bizakodó reménysége. Tudom, a szándék megvan bennetek, de ti is tanácstalanok vagytok, mint Nikodémus. A legnehezebb kérdés, amely minden jószándékotok mögött bujkál az, hogy hogyan és miként? Mit kell tennetek lelki megújulásotok érdekében? Mire (mikre) kell figyeljete? Ezekre szeretnék konkrét válaszokat adni.

Induljunk ki abból, hogy az ifjúkor az *identitás* keresésének szakasza. Önmagatokat, a hozzátok közel álló és számotokra megfelelő értékeket keressetek. Mindez jelenti önmagatok megtalálását, személyes integrációját egy adott közösségbe, amely lehet kisebb vagy nagyobb, mint pl. család, iskola, egyház, társadalom, európaiság stb.

E. H. Erikson az ún. identitás-elméletben a jelenkor fiataljainak identitás-problémáját párhuzamba állítja a klasszikus pszichoanalízis ko-

reket akar formálni. Jézus szavaival: „Arról ismer meg mindenki, hogy az én tanítványaim vagytok, ha egymást szeretni fogjátok“ (Jn 13,35).

4. Meg kell élnünk a *felebaráti szeretetet*, melynek egyik jellegzetes vonása az összetartozás volt. Ez erő volt a múltban és erő marad a mában is. Összetartásunk egyben megmaradásunk záloga. Gondolok itt a személyközi kapcsolatok minél eredményesebb kiépítésére az angol és amerikai unitárius fiatalokkal.

Természetesen a felebaráti szeretet nemcsak felekezeti jelleget jelent, a ma sürgető parancsa, hogy szélesebb körben is éljük meg a jézusi intelmet.

5. *Iskoláink iránti* viszonyulás új értelmezése. A ti eddigi fogalmaitok, megszerzett ismeretek szerint nem sok köze van a vallásnak, az egyháznak az iskolához. Pedig éppen a fordítottja az igaz. Egyházunknak az évszázadok során nemes feladata volt az ifjúság szellemi-lelki gyarapításának előmozdítása, amelynek helye a templom mellett az iskola volt. Egyszerűen lehetetlen lenne felsorolni pl. csak a székegykeresztúri unitárius gimnázium érdekében hozott áldozatokat. Az iskola eddig „egy kényszer-hely volt“, ahol az „ideológiai átformálásra“ való törekvés az ismeret, a tudás rovására történt. Nektek most szeretnetek kell az iskolát, mint a tudás fellelőjét, a nemzetiségi-vallási megmaradásunk otthonát.

6. Lelki megújulásunk egyik útja a *templomlátogatás* gyakorlása is. Tudom a fiatalság sodródó életét, elfoglaltságát, a kommunikációs tér kiszélesedését, de ne feledjétek, vasárnaponként mindnyájunkért harangoznak. Értünk is harangoznak.

7. Lelki megújulásunk gyakorlati és azonnal elkezdendő feladatai közé tartoznak: a Biblia, közelebről az evangéliumok üzenetének tanulmányozása, unitárius egyházi énekkultúránk fellendítésében való részvétel, önképzőkörök, az ifjúsági diakóniai munka megszervezése, segítségnyújtás egyházunk folyóiratának és havi lapjának terjesztésében (az ifjúsági oldalon való részvétel), szórványokban élő fiataljaink bekapcsolása az egyházi életbe, és nem utolsó sorban megakadályozni a kivándorlást, és még sorolhatnám.

Új szemlélet kialakítására van szükség. A régi az volt: az egyháznak többet kell törődnie a fiatalokkal; az új: a fiataloknak többet kell törödniük egyházukkal. Egyházunk életének alakulása a fiatalok kezében van. Ezen a figyelmeztető kijelentésen gondolkozzatok el. Őszintén tegyétek fel önmagatoknak a kérdést: érdemes-e anyanyelvünkön a jövőnkért imádkozni életünk magasságaiban vagy mélységeiben?! A választ lelkiismeretek szavával mérjétek!

KÖTŐDÉSÜNK VALLÁSUNKHOZ

A vallás egyetemes emberi jelenség, amelynek lényege az istenség személyes valóságként való elismerése és imádása, és az ő akaratához igazodó erkölcsi életvitel. Mint ilyen, a vallás nemcsak az emberiség történelmének mozgatórugója, hanem személyes történelmünk, üdvösségre jutásunknak is meghatározója. A valláshoz való kötődésünk ezért úgy egyénileg, mint közösségileg életünk központi kérdését képezi.

Ezen elvi alapról kiindulva próbálom meg a továbbiakban vizsgálat tárgyává tenni azt, hogy hogyan kötődik vallásához a mai unitárius ifjúság, mit jelent(het) számunkra a több mint 400 éves erdélyi unitárius kereszténység, és részben, az annak életkeretet nyújtó közösségi intézmény, egyházunk?

1) Abból indulok ki, hogy vallásunkhoz való kötődésünk alapvetően *egzisztenciális* jellegű vagy legalábbis annak kellene lennie. A vallás az, amely létezésünk okát, célját és mikéntjét számbavevő kérdéseinkre a legteljesebb feleletet adhatja, ezért a tudatos lét kezdete minden kor emberének életében egybeesik a vallás iránti érdeklődés felébredésével, és e pillanattól a tudatos létezés és a vallásosság egymástól elválaszthatatlan, párhuzamos és egybefonódó jelenség.

A valláshoz, vallásunkhoz való egzisztenciális kötődésünk legfontosabb általános jegyét az életkor hordozza, hiszen az egyéni meghatározokon túl létkérdéseink többnyire életkorunk függvényében kerülnek érdeklődésünk előterébe.

Vallásunkhoz való kötődésünket vizsgálva első kérdésünk tehát az, hogy valóban az unitárius hit- és életfelfogás jelenti-e számunkra azt az úletszemléletet, amelynek alapján feleletet találhatunk itt és most alapvető létkérdéseinkre?

Véleményem szerint *egyházunk ifjúságának döntő többsége nem az unitárius vallásban találja meg a feleletet egzisztenciális kérdéseire, hit- és életfelfogását, erkölcsi alapelveit nem az unitárius kereszténység eszméisége határozza meg döntő módon.* Véleményemet azzal támasztanám alá, hogy a tudatos vallásosság alapfeltétele, meghatározó eleme a gyermek- és ifjúkor egészére kiterjedő vallás-erkölcsi nevelés, szekularizált világunk pedig, a vallásoktatásnak az iskolából való száműzetésével, ettől nemcsak a jelenlegi unitárius ifjúságot, hanem az unitárius középnemzedéket is megfosztotta. Az az erőfeszítés, amit az egyház 1948 után a vallás-erkölcsi nevelés terén tett az igazi vallásos oktatást csak részben pótolhatta, legjobb szándéka ellenére is csak azt érthette el, hogy ébren